

گزارش تحلیلی تورم تیر ماه

۸۸۷۳۰۰۶۰-۸۸۷۳۰۰۵۴-۸۸۷۳۳۷۵-۸۸۷۵۳۳۷۶-۲۱ (+۹۸)

info@bcr.ir ۲۱ ۸۸۷۵۳۳۷۶ (+۹۸)

bcr.ir

تهران ، خیابان احمد قصیر، کوچه ششم، پلاک ۸، طبقه ۳، واحد ۳

این گزارش بر اساس داده‌های رسمی و معتبر تهیه شده است و شامل تحلیل‌های کارشناسی دقیق می‌باشد تا تصویری شفاف از وضعیت اقتصادی ارائه دهد.

تهیه و تدوین گزارش

• تیم کارشناسی اقتصادی: محسن امینی، علی آقانصیر

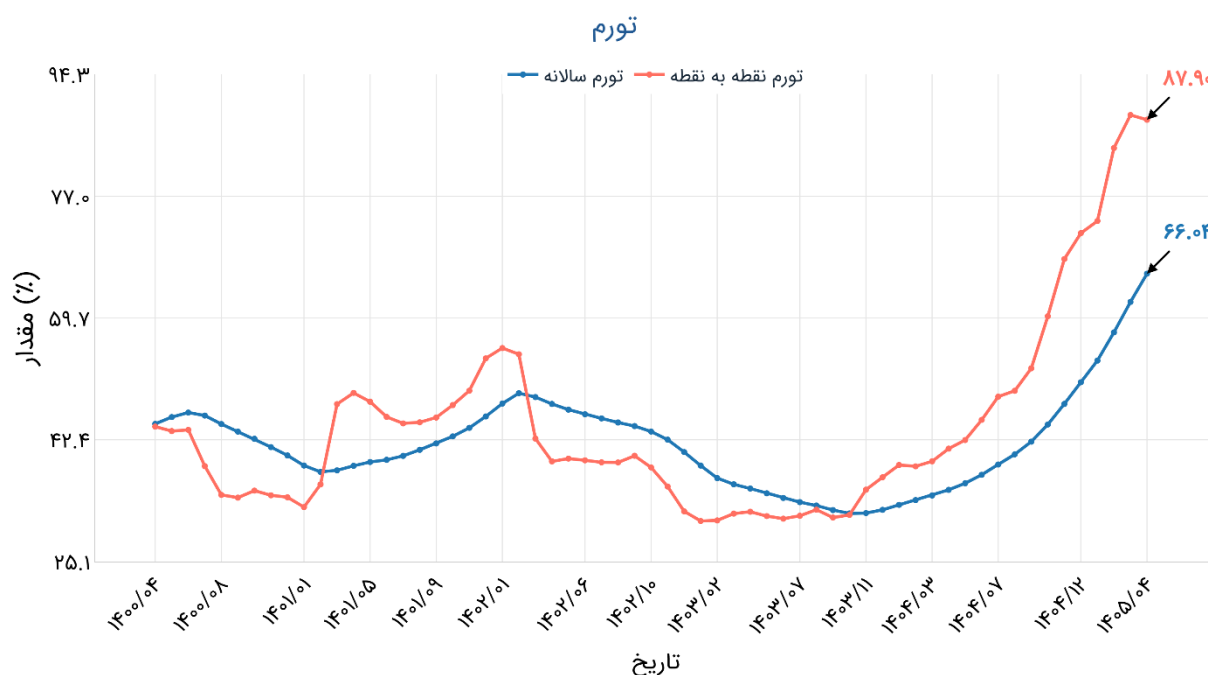
نظارت و تایید نهایی

• مدیر مطالعات کلان و جمع‌آوری داده: نسرین باقری

تهیه شده در واحد مطالعات کلان شرکت رتبه بندی اعتباری برهان

داده‌های شاخص قیمت مصرف‌کننده در تیر ۱۴۰۵ از کاهش نسبی شتاب افزایش قیمت‌ها پس از جهش‌های شدید اردیبهشت و خرداد حکایت دارد. تورم ماهانه و نقطه‌به‌نقطه اندکی تعدیل شده‌اند، اما تورم سالانه همچنان با شتاب افزایش یافته و به بالاترین سطح دوره مورد بررسی رسیده است. بنابراین، تحول تیرماه را نمی‌توان نشانه بازگشت ثبات قیمتی دانست؛ بلکه باید آن را کاهش سرعت تورم در سطحی همچنان بسیار بالا ارزیابی کرد.

تورم ماهانه ۳.۱۳ درصدی به معنای ادامه افزایش محسوس سطح عمومی قیمت‌هاست. هم‌زمان، باقی ماندن تورم نقطه‌به‌نقطه نزدیک به ۸۸ درصد نشان می‌دهد فشار واردشده بر قدرت خرید خانوار، سرمایه در گردش بنگاه‌ها و کیفیت اعتباری بدهکاران همچنان شدید است. افزایش تورم سالانه نیز بیانگر انتقال تدریجی جهش‌های قیمتی ماه‌های گذشته به میانگین دوازده‌ماهه است.

شاخص کل (CPI): ۶۷۶.۹۰، تغییر ماهانه شاخص ۲۰.۵۳+ واحد

تورم ماهانه: ۳.۱۳٪، ۲.۸۱ واحد درصد نسبت به ماه قبل، کاهش یافت

تورم نقطه به نقطه: ۸۷.۹٪، کاهش ۰.۶۸ واحد درصد نسبت به ماه قبل

تورم سالانه (۱۲ ماهه): ۶۶.۰۴٪، کاهش ۴.۰۲ واحد درصد نسبت به ماه قبل

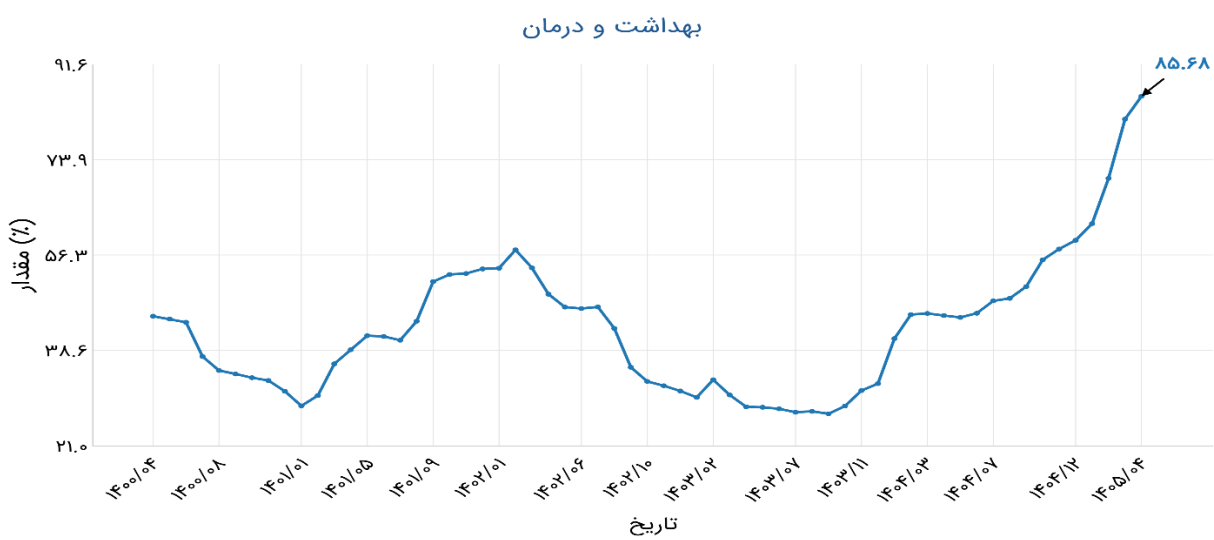
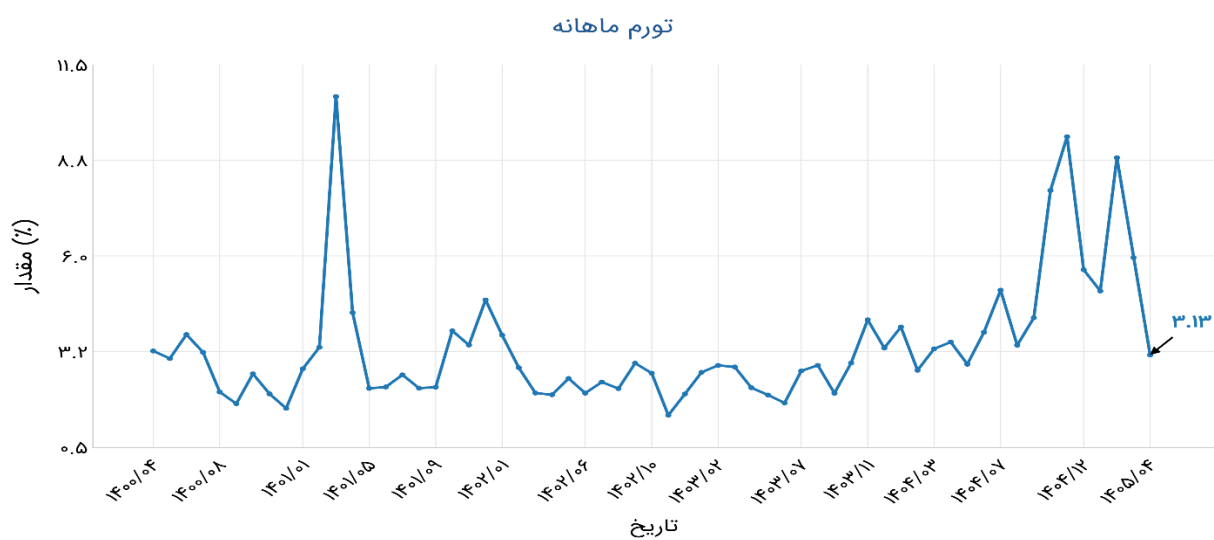
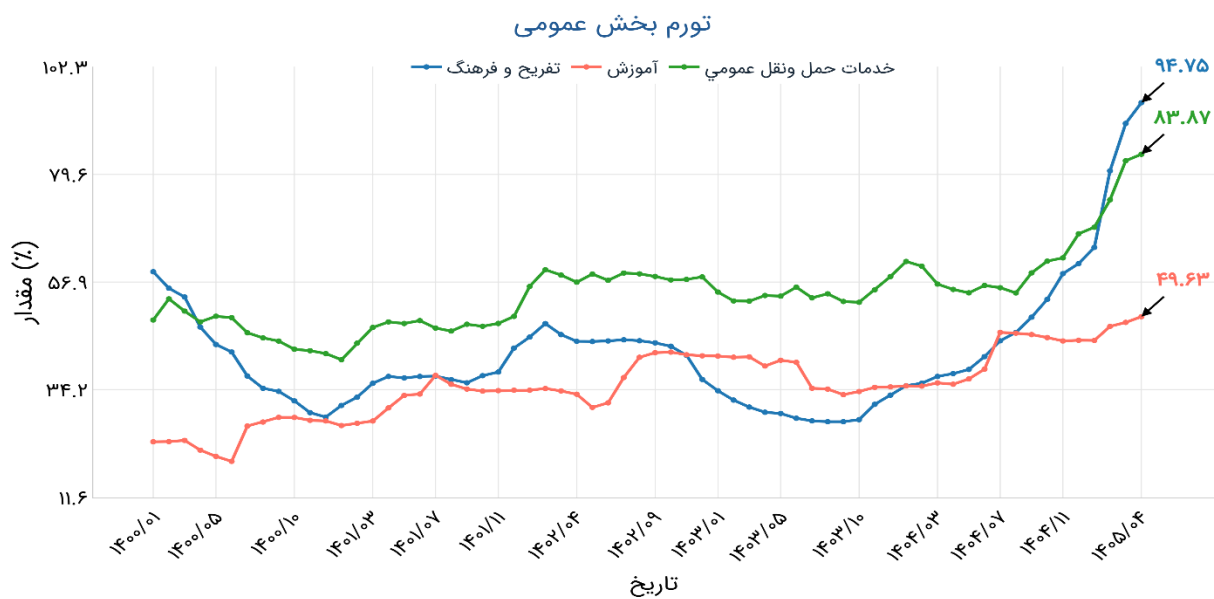

تورم سالانه: نرخ تورم سالانه منتهی به تیر ۱۴۰۵ از ۶۲.۰۲ درصد در خرداد به ۶۶.۰۴ درصد رسید؛ افزایشی معادل ۴.۰۱ واحد درصد. این شاخص از نیمه دوم سال ۱۴۰۳ وارد روندی صعودی شده و در تیرماه به بالاترین مقدار دوره مورد بررسی رسیده است. استمرار افزایش تورم سالانه، با وجود کاهش تورم ماهانه، عمدتاً حاصل اثر انباشته جهش‌های قیمتی ماه‌های اخیر بر میانگین دوازده‌ماهه است.

تورم نقطه‌به‌نقطه: تورم نقطه‌به‌نقطه از ۸۸.۵۸ درصد در خرداد به ۸۷.۹۰ درصد در تیر کاهش یافت؛ کاهشی محدود معادل ۰.۶۸ واحد درصد. این نخستین تعدیل این شاخص پس از چند ماه افزایش متوالی است، اما سطح آن همچنان بسیار بالا و نزدیک به بیشترین مقدار دوره مورد بررسی باقی مانده است. کاهش محدود تورم نقطه‌ای بیش از آنکه بیانگر رفع فشارهای تورمی باشد، بازتاب پایین‌تر بودن تورم ماهانه تیر ۱۴۰۵ نسبت به تیر ۱۴۰۴ است.

تورم ماهانه: نرخ تورم ماهانه از ۵.۹۴ درصد در خرداد به ۳.۱۳ درصد در تیر رسید؛ کاهشی معادل ۲.۸۱ واحد درصد. این افت نشان می‌دهد شدت شوک‌های کوتاه‌مدت قیمت در مقایسه با دو ماه قبل کاهش یافته است. با این حال، تورم ماهانه بالاتر از ۳ درصد همچنان با ثبات قیمت‌ها سازگار نیست و در صورت تداوم، فرسایش قابل‌توجه قدرت خرید و افزایش مستمر هزینه‌های تولید را در پی خواهد داشت.

شاخص کل قیمت مصرف‌کننده: سطح شاخص کل از ۶۵۶.۳۷ در خرداد به ۶۷۶.۹۰ در تیر افزایش یافت؛ معادل ۲۰.۵۳ واحد. این افزایش نشان می‌دهد کاهش تورم ماهانه به معنای کاهش قیمت‌ها نبوده و صرفاً سرعت رشد سطح عمومی قیمت‌ها کمتر شده است. سطح شاخص در تیر ۱۴۰۵ حدود دو و نیم برابر تیر ۱۴۰۳ است که ابعاد انباشت تورم طی این دوره را نشان می‌دهد.

تعدیل شوک کوتاه‌مدت، نه پایان فشار تورمی:

کاهش تورم ماهانه نسبت به خرداد می‌تواند نشان‌دهنده فروکش کردن بخشی از شوک‌های قیمتی فوری، کاهش تقاضای احتیاطی یا محدود شدن امکان انتقال کامل افزایش هزینه‌ها به مصرف‌کننده باشد. با این حال، یک ماه کاهش برای احراز تغییر پایدار روند کافی نیست؛ به‌ویژه آنکه تورم ماهانه همچنان در سطحی بالاتر از دامنه سازگار با ثبات اقتصاد کلان قرار دارد.

نقش اثر پایه در کاهش محدود تورم نقطه‌ای:

تورم ماهانه تیر ۱۴۰۵ اندکی کمتر از تورم ماهانه تیر ۱۴۰۴ بوده است. جایگزینی این نرخ در محاسبات دوازده‌ماهه موجب کاهش محدود تورم نقطه‌به‌نقطه شده است. از این‌رو، افت این شاخص لزوماً به معنای تضعیف گسترده عوامل بنیادی تورم نیست و بخشی از آن ماهیت محاسباتی دارد.

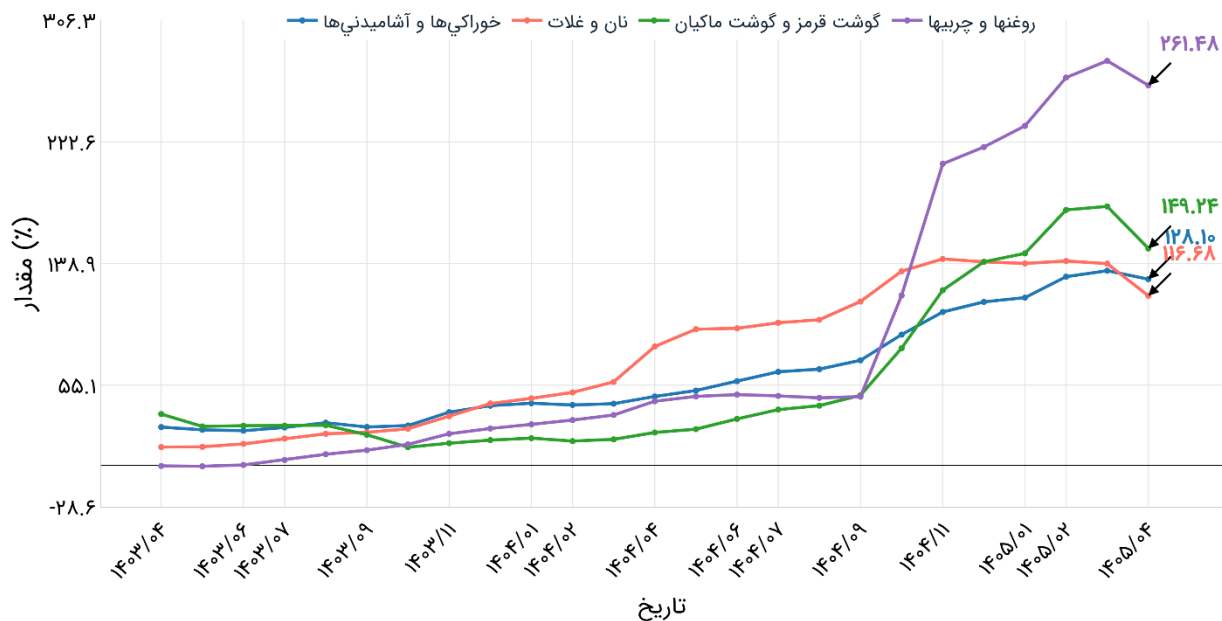
افزایش اجتناب‌ناپذیر میانگین سالانه:

در محاسبه تورم سالانه، ماه‌هایی با تورم نقطه‌ای نسبتاً پایین از دوره میانگین خارج و ماه‌هایی با تورم بسیار بالاتر وارد می‌شوند. در تیرماه، نرخ نقطه‌ای ۳۲.۲۱ درصدی تیر ۱۴۰۳ با نرخ ۸۷.۹۰ درصدی تیر ۱۴۰۵ جایگزین شده است. همین تفاوت بزرگ، حتی در شرایط کاهش تورم ماهانه، افزایش شاخص سالانه را توضیح می‌دهد.

استمرار نااطمینانی تورمی:

نوسان شدید تورم ماهانه طی ماه‌های اخیر، از ۹.۴۳ درصد در بهمن ۱۴۰۴ تا ۳.۱۳ درصد در تیر ۱۴۰۵، نشان‌دهنده شکنندگی محیط قیمتی و ضعف قابلیت پیش‌بینی هزینه‌هاست. در چنین شرایطی، بنگاه‌ها دوره اعتبار قیمت‌گذاری را کوتاه می‌کنند، حاشیه احتیاط بیشتری در قیمت‌ها در نظر می‌گیرند و تمایل کمتری به قراردادهای بلندمدت با قیمت ثابت دارند. این رفتارها می‌تواند به ماندگاری تورم کمک کند. رشد هزینه نهاده‌ها، نوسانات ارزی، ناترازی مالی دولت و شبکه بانکی، محدودیت‌های سمت عرضه و انتظارات تورمی همچنان مهم‌ترین کانال‌های بالقوه تداوم فشار قیمت‌ها به شمار می‌روند.

تورم نقطه ای خوراکی ها

پیامدهای اقتصادی و اعتباری

قدرت خرید خانوار:

باقی ماندن تورم نقطه‌به‌نقطه در محدوده نزدیک به ۸۸ درصد، شکاف میان رشد هزینه‌های معیشت و درآمد اسمی خانوارها را تشدید می‌کند. خانوارهای کم‌درآمد، به دلیل سهم بیشتر کالاهای ضروری در سبد مصرفی، در معرض فشار شدیدتری قرار دارند. کاهش درآمد واقعی می‌تواند ظرفیت بازپرداخت تسهیلات خرد و بدهی‌های مصرفی را تضعیف کند.

سرمایه در گردش بنگاه‌ها:

افزایش مستمر سطح قیمت‌ها، نیاز بنگاه‌ها به سرمایه در گردش را بالا می‌برد. شرکت‌هایی که دسترسی محدودتری به اعتبار دارند یا با دوره وصول مطالبات طولانی فعالیت می‌کنند، بیش از دیگران در معرض فشار نقدینگی قرار می‌گیرند. حاشیه سود و توان بازپرداخت بدهی: توان انتقال افزایش هزینه‌ها به قیمت فروش میان صنایع یکسان نیست. بنگاه‌های مشمول قیمت‌گذاری اداری، شرکت‌های دارای قراردادهای بلندمدت و فعالیت‌های متکی به نهاده‌های وارداتی، با ریسک بیشتری برای کاهش حاشیه سود واقعی مواجه‌اند. در مقابل، شرکت‌های دارای قدرت قیمت‌گذاری، چرخه وصول کوتاه و بدهی ثابت ریالی ممکن است انعطاف بیشتری در برابر تورم داشته باشند.

نرخ‌های سود و کیفیت دارایی‌های بانکی:

تداوم تورم بالا شکاف میان نرخ‌های سود اسمی و تورم را حفظ می‌کند. این وضعیت می‌تواند تقاضای اعتباری را افزایش دهد و هم‌زمان، انگیزه نگهداری سپرده‌های بلندمدت را کاهش دهد. افزایش نیاز مالی بنگاه‌ها و افت درآمد واقعی خانوارها نیز خطر تأخیر در بازپرداخت تسهیلات و تضعیف کیفیت دارایی‌های شبکه بانکی را افزایش می‌دهد.

بودجه و تعهدات دولت:

تورم از یک سو درآمدهای اسمی دولت را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر، هزینه‌های جاری، عمرانی و حمایتی را با وقفه بالا می‌برد. چنانچه رشد مخارج از ظرفیت درآمدی پایدار فراتر رود، تشدید ناترازی مالی و انتقال آن به شبکه بانکی یا پایه پولی می‌تواند فشار تورمی را ماندگار کند.

افق پیش‌رو:

داده‌های تیر ۱۴۰۵ نشانه‌ای محدود از کاهش شتاب کوتاه‌مدت قیمت‌ها ارائه می‌کند، اما هنوز شواهد کافی برای تأیید یک روند پایدار کاهشی وجود ندارد. فاصله زیاد تورم نقطه‌به‌نقطه با تورم سالانه نیز نشان می‌دهد فشار جهش‌های اخیر همچنان در حال انتقال به میانگین دوازده‌ماهه است. از این رو، حتی با تعدیل تورم ماهانه، تورم سالانه در معرض فشار صعودی باقی می‌ماند. پایداری کاهش شتاب تورم به مهار ناترازی بودجه، کنترل رشد متغیرهای پولی، کاهش بی‌ثباتی ارزی، بهبود دسترسی به نهاده‌های تولید و تعدیل انتظارات تورمی وابسته است. در غیاب هماهنگی سیاست‌های پولی، مالی و ارزی، کاهش یک‌ماهه تورم می‌تواند موقتی باشد و آسیب‌پذیری اقتصاد در برابر شوک‌های جدید حفظ شود.

جمع‌بندی:

تورم تیر ۱۴۰۵ تصویری دوگانه ارائه می‌دهد، از یک سو، تورم ماهانه و نقطه‌به‌نقطه کاهش یافته‌اند؛ از سوی دیگر، تورم سالانه به بالاترین سطح دوره مورد بررسی رسیده و سطح عمومی قیمت‌ها همچنان با سرعت زیادی افزایش یافته است. بنابراین، تعبیر مناسب از داده‌ها «تعدیل شتاب تورم» است، نه «مهار تورم». از منظر ریسک اعتباری، فرسایش قدرت خرید، افزایش سرمایه در گردش مورد نیاز، کاهش قابلیت پیش‌بینی جریان‌های نقدی و فشار بر حاشیه سود واقعی شرکت‌ها همچنان مهم‌ترین پیامدهای محیط تورمی محسوب می‌شوند. تا زمانی که کاهش تورم ماهانه به روندی پایدار و فراگیر تبدیل نشود، تورم یکی از اصلی‌ترین تهدیدهای ثبات اقتصاد کلان و کیفیت اعتباری خانوارها، بنگاه‌ها و نهادهای مالی باقی خواهد ماند.